ANG Bayan

Ispesyal nga Report

MAS MASINGKI NGA PAGPASILABOT MILITAR SANG US, MAS GRABE NGA PAGYAOB SANG REHIMEN MARCOS

(2022-2025)

Pasiuna

Sadtong temprano nga bahin sang 2024, ginalaragway sang imperyalismong US ang relasyon militar sini sa Pilipinas bilang "yara sa hyperdrive," ukon nagkambyo sa pinakadasig. Nagdamo ang mga base militar sang US, naglapad ang presensya sang mga tropang Amerikano kag nahimo ang mga bag-o nga mga kasugtanan sa pulitika, ekonomiya kag militar sa tunga sang US kag Pilipinas. Tanan nga ini santo sa "deterrence strategy" ni Donald Trump kag Indo-Pacific Strategic Plan sang rehimen ni Joseph Biden. Pagpadayon ini sa estrahiyang "pivot to Asia (pagliso sa Asya)" nga gindeklarar sadto pang 2009 sang rehimen ni Barrack Obama. Katuyuan sang estratehiya nga ini ang pagpugong sa nagalapad nga gahum sang China sa Asia kag pag-giit sang hegemoniya sang US ukon sang imperyalistang dominasyon sini sa rehiyon.

"Yara sa hyperdrive" man kon malaragway ang pagkarakasa ni Marcos kag sang Armed Forces of the Philippines (AFP) nga tumanon ang mga dikta sang US kag tungdan ang gintalana nga papel sang ido-ido nga gobyerno sini santo sa nasambit nga estratehikong plano. Kabaylo sa sining pagpa-ido-ido ang ginahatag nga suporta pangpulitika kag pangmilitar sang US kay Marcos. Sa mga tuig 2022 kag 2024, nagbaton si Marcos sang $1.14 bilyon (₱64.98 bilyon) sa idalum sang programa nga Foreign Military Financing sang US, wala labot pa sa iban nga ayuda

Nakigkita si Pang. Ferdinand Marcos Jr. kaupod ang pila pa ka opisyal sang pungsod kay US Defense Sec. Pete Hegseth sining Hulyo 21, 2025 sa Pentagon.

militar nga $332.3 milyon (₱18.94 bilyon). Pinakadako ang ayuda militar nga ini sa bugos nga Asia.

Sugod sang nagpungko si Marcos, naglab-ot na sa 14 ka beses nga nagbisita sa Pilipinas ang mga matag-as nga opisyal sang gobyerno kag militar sang US, sa pagpanguna sang sadtong bise presidente sang US nga si Kamala Harris sadtong 2022. Sunod-sunod nga nagbisita ang mga tiglikom kag opisyal halin sa departamento sang estado, depensa kag komersyo sang rehimen Biden. Sang pagbalik ni Donald Trump sa estado poder sang US sadtong 2025, ang Pilipinas ang una nga ginbisitahan sa Asia sang iya tiglikom sa depensa nga si Pete Hegseth.

Lima ka beses naman nga ginpatawag si Marcos sa White House para pirmahan ang mga kasugtanan kag "roadmap" sang US para sa relasyon militar sang duha ka pungsod. Ginpirmahan ni Marcos sadtong 2023 ang Bilateral Defense Guidelines nga nagpalapad sa sakop kag katuyuan sang Mutual Defense Treaty kag nangin tungtungan sang dugang pa nga indi patas nga mga kasugtanan militar kag nakasugtan. Ginhatagan ligwa sang mga kasugtanan nga ini ang pagbukas sang mga base militar para sa mga tropa sang US kag para sa pagtambak sang mga kagamitan kag pang-gatong (lana) para sa mga salakyan pang-gyera sang militar sang US.

Comprehensive Archipelagic Defense Concept

Sadtong 2024, gindeklarar sang AFP nga ginpatigayon sini ang "estratehikong pagliso" sa plano pangseguridad sang Pilipinas. Gintawag ini nga "Comprehensive Archipelagic Defense Concept" ukon CADC. Ginapaguwa sang AFP nga katuyuan sang CADC ang "pag-garantiya sa mga korporasyon Pilipino, kag mga dumuluong nga pahanugutan sang Pilipinas, nga malinong nga makapatigayon sang eksplorasyon kag paghimulos sa tanan nga dunang manggad sa sulod sang "exclusive economic zone" kag iban pa nga lugar nga sakop sang hurisdiksyon sang Pilipinas.

Sa aktwal, wala sang labot ang CADC sa pagpangapin sa interes sa ekonomiya sang Pilipinas. Direkta nga ginkopya lang ini sa dokumento sang militar sang US nga "Archipelagic Defense Strategy" nga naga-unod sang konsepto sa operasyon sini sa "Western Pacific Theater of Operations." May pagtum-ok ini sa ginakabig nga "First Island Chain" ukon kadena sang mga isla nga pinakalapit sa China, lakip ang Pilipinas.

Ang CADC sang AFP pagpatuman sang konsepto sang US nga "anti-access/area denial" para dingutan sang erya sa operasyon ang "kaaway" (China) kag kuhaan ini sang ikasarang nga makalunsar sang "agresyon" sa rehiyon. Sa idalum sang plano nga ini, ginlatag sang US ang kudal sang hayag kag sekreto nga mga base kag pasilidad agud itukod ang sistema sang mga *radar*, istasyon sang mga tropa, lunsaran sang misayl, kag tambakan sang mga armas, lakip ang nukleyar, nanari-sari nga gamit, pang-gatong kag madamo pa nga iban nga kinahanglanon para sa paglunsar sang gyera.

Agud padanlugon ang ilig sang kumand sang US sa sulod sang AFP, natalana nga itukod sang AFP ang "Strategic Defense Command" subong nga tuig. Kuhaon ang amo nga kumand halin sa subong nga Education, Training, and Doctrine Command sang AFP nga sadto pa hugot nga tigtib-ong sang mga doktrinang militar sang US.

“Modernisasyon” sang AFP

Ginpatuman man sa balayon sang estratehiyang Archipelagic Defense ang modernisasyon sang AFP. Katuyuan kuno sini nga epektibo nga makaaway ang AFP sa China. Tungod sini, ginpangakuan sang US ang AFP sang $2 trilyon para pangbakal sang mga armas, salakyan kag iban pa nga gamit-militar nga himo sang US kag mga kaalyado sini. Madamo sa mga kontrata para diri ginpirmahan sadto pang panahon sang rehimen Duterte.

Paagi sa Security Sector Assistance Roadmap, ginadikta sang US ang mga klase kag kadamuon sang armas nga pahanugutan sini nga makadto sa Pilipinas sa masunod nga 5-10 ka tuig. Kadam-an sini mga daan na nga nagamit nga kagamitan, kasubong sang mga *jet fighter* nga F-16 sang US, mga dalagko nga barko kag *radar* sang Japan, kag iban pa nga “big ticket” ukon mga dalagko nga armas nga nakasulod sa programa nga Re-Horizoned 3 sang AFP.

Sa pihak sang mga pasalig, wala sang plano ang US nga pabaskugon ang AFP bilang nagamakinaugalingon nga pwersa militar para sa pungsodnon nga depensa. Ang matuod, ginapabilin sang US nga magsalig kag mahuyang ang AFP, pati na ang iban nga mga alyado sini sa Asia. Mga mahuyang kag limitado nga mga armas lang ang ginabaligya sini sa AFP. Wala sini ginapauyat sa AFP ang mga mabaskog nga armas, kasubong sang HIMARS, NMESIS kag Typhon Missile Systems nga gintambak sini sa sulod kag palibot sang Pilipinas. Ang papel lang sang AFP amo ang pasilungan kag gwardyahan ang mga ini.

TUIGAN NGA ALOKASYON FMF* SANG US SA PILIPINAS

2022-2025

*Foreign Military Financing

2022

$100 MILYON

Masobra doble sa istandard nga alokasyon $40; natalana para sa modernisasyon sang AFP (posible pangbakal sang mga Boeing CH-47 Chinook *helicopters* kag *armored vehicles*)

2023

$40 MILYON

Istandard nga tuigan nga alokasyon; natalana sa *maintenance* sang gamit kag paghanas nga gintalana sa nagligad nga mga tuig, suporta sa Balikatan 2023 kag EDCA *site infrastructure*; kumplementaryo sa $1.14 bilyon nga ayuda nga gintalana halin 2015 tubtob 2022 nga nakatum-ok sa HADR kag kontra-terorismo.

2024

$500 MILYON

"once-in-a-generation" *investment* para sa modernisasyon sang AFP kag Philippine Coast Guard; $125 milyon nakatalana sa EDCA *base improvements*; ang nabilin para sa pagbakal sang gamit kasubong sang C-130T *aircraft*, Sea Giraffe *radars*; parte ang balor sa $1.033 bilyon nga napaidalum sa Foreign Military Sales (FMS); ang $336 million ginhatag sang US pagkatapos ma-*exempt* ang Pilipinas sa *aid freeze* ni Trump.

2025

$500 MILYON

Inisyal nga gintalanaan sang $40 milyon, gindugangan sang $336 milyon pagkatapos ginpasugtan ni Trump nga i-*unfreeze* ang ayudang militar sa Pilipinas. Natalana sa modernisasyon kag "deterrence" sa South China Sea ang $40 milyon samtang ang mas dako natalana sa EDCA *expansion* ($128 milyon), *intelligence-sharing* kag *unmanned systems and ammunition production*.

Pagtukod sang mga base militar

Luyag sang US nga magpati ang Pilipinas nga ang pagtukod sang mga base militar kag pasilidad sini nagaserbe sa "modernisasyon" sang AFP. Santo diri, gina-obligar sang US ang Pilipinas nga abagahon ang gasto sa konstruksyon ukon pagkaayo sa mga imprastruktura militar kag sibil sa mga kampo kag lokasyon nga ginpili sini sa balayon sang EDCA.

Sadtong Pebrero 2023, pormal nga gindugangan ni Marcos sang apat ang daan nga lima ka "ginkasugtan nga lokasyon" nga ginpili sang US para sa base militar sini. Ginsundan ini sang pahayag sang hepe sang AFP nga may plano ang US nga magbukas sang 10-15 pa ka lokasyon para sa mga tropa kag gamit sini. Target sang US nga tapuson ang pagkaayo sa mga lokasyon nga ini sa 2026.

Magluwas sa siyam kag "opisyal nga EDCA site" sa Cagayan (Lal-lo, Sta. Ana), Isabela, Pampanga, Nueva Ecija, Palawan (Puerto Princesa, Balabac Island), Cebu kag Cagayan de Oro,indi magnubo sa walo pa ka lokasyon ang nabalita nga ginagamit sang US. Ang mga ini yara sa dagway sang mga kampo, tambakan, kumpunihan, pantalan kag *forward operating base* nga makita sa Batanes (Mavulis), Aurora (Casiguran), Ilocos Norte (Burgos) kag Zambales (Subic kag Subic Bay). Nagpalapad man ini sang presensya sa Cagayan (mga isla sang Calayan kag Fuga) kag Palawan (Ulugan Bay, kag baybayon nga kadagatan sang Quezon). Lunsay guwa na ang mga ini sa gintalana nga mga "EDCA site." Sa 2026, matukod ang US sang *refueling depot* ukon tambakan sang lana kag pang-gatong sa Davao Gulf, halin sa baybayon sang Davao City tubtob Malalag Bay.

Ginsapubliko naman sang US ang plano sini nga pagtukod sang pabrika sang bala sa Subic Bay Freeport kag sang *drone* sa Aurora Pacific Economic Zone and Freeport. Madamo pa nga kumpaniyang militar ang gintumod sang US nga ipasulod diri sa pungsod santo sa Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation nga ginpirmahan ni Marcos sadtong Marso 2025.

NAGALAPAD NGA PRESENSYA MILITAR SANG US SA PILIPINAS

2022-2025

LEGEND:

US MILITARY SITE
- EDCA BASES
- NON-EDCA US PRESENCE
- PROSPECTIVE

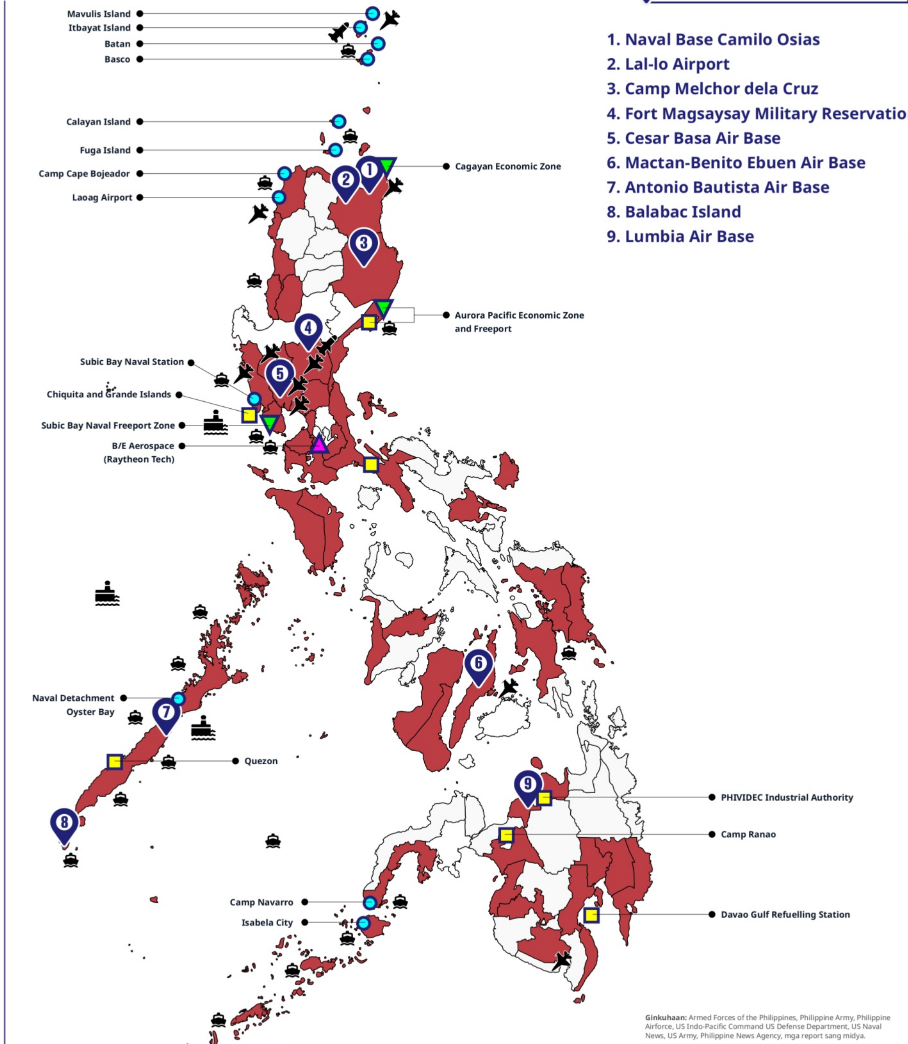
US MUNITIONS HUB
- ACTIVE
- SOON-TO-BE

- WARSHIP DOCKING
- MISSILE POSITIONING
- NAVAL EXERCISES
- AIRCRAFT LANDING
- WAR GAMES

EDCA SITES

1. Naval Base Camilo Osias
2. Lal-lo Airport
3. Camp Melchor dela Cruz
4. Fort Magsaysay Military Reservation
5. Cesar Basa Air Base
6. Mactan-Benito Ebuen Air Base
7. Antonio Bautista Air Base
8. Balabac Island
9. Lumbia Air Base

Ginkuhaan: Armed Forces of the Philippines, Philippine Army, Philippine Airforce, US Indo-Pacific Command US Defense Department, US Naval News, US Army, Philippine News Agency, mga report sang midya.

Mga dalagko kag integrado nga *war games*

Wala-puas kag asod-asod ang mga *war games* kag aktibidad militar sang US sa Pilipinas kag mga pungsod sa palibot sang China. Tungod sini, nagdako ang kinahanglan sini para sa dugang nga mga base kag pasilidad militar sa Pilipinas agud magserbe nga istasyon sang mga tropa sini kag tambakan sang mga kagamitan. Nagdamo ang mga "engagement" ukon aktibidad sang militar sang US nga ginplanuhan sang Mutual Defense Board-Security Engagement Board halin 300 sadtong 2020 padulong sa masobra 500 kada tuig halin 2024 tubtob 2026. Ginasiling nga 70%–80% sini mga "gin-isa" nga paghanas, pagpatrolya kag iban pa nga aktibidad, samtang 10%-20% mga dalagko nga *war games* nga ginpakigbahinan sang linibo ka tropa.

Sa tatlo ka pinakadalagko nga mga *war games*—ang Balikatan, Salaknib kag Kamandag—nagdamo ang isip sang mga tropa halin 5,000-7,000 sadtong 2020 padulong sa 12,000–15,000 sadtong 2022 kag 25,000-29,000 sining 2025. Ginpalawig kag ginpalapad ang mga *war games* nga ini, kaangay sang pagkumbinar sang Salaknib kag Balikatan (SaBak) nga nagdalagan halin Marso tubtob Hunyo 2025.

Sa idalum ni Marcos, labi pa nga nagdako kag ginpasaka sang US ang lebel sang mga *war games* sini. Gingamit sini ang mga abanse nga kagamitan kasubong sang mga *missile systems* nga HIMARS sadtong 2024, kag Typhon kag NMESIS sadtong 2024–2025. Ginpalapad man sang US ang partisipasyon sang mga alyado nga pungsod sini sa Asia-Pacific (Japan kag Australia) kag sa NATO (France, Canada, UK, Germany).

MAYOR NGA MGA US-PHILIPPINES WAR GAMES KAG MGA AKTIBIDAD SANDIG SA ANUNSYO SANG MDB-SEB*

2020-2026

2020

300+

5,000–7,000**

Pokus sa "kontra-terorismo" kag HADR.

2021

353

4,000–6,000

Para sa "interoperability" sa tunga sang pagpostura nga maka-China ni Duterte

2022

461

12,000–15,000

Bug-os nga pagbalik sang mga *war games* pagkatapos sang Covid-19. Pagbalik sang *live-fire drills* sa Balikatan.

2023

496

20,000–23,000

Pinakadako nga Balikatan halin 2015; una nga may Japanese *observers*; pokus sa "maritime security" sa South China Sea.

2024

500+

25,000–28,000

Pagsulod kag paggamit sang Typhon Missile System; pagbukas sang Balikatan sa mga alyado sang US (14 ka pungsod); una nga integrasyon sang Sabak (Salaknib kag Balikatan) para sa "territorial defense;" presensya sang barko sang France; Una nga higayon nga pagpakigbahin sang Philippine Coast Guard; paglunsar sang una nga Information Warfighter Exercise (IWX); una nga higayon nga naggamit ang US Marines sang *amphibious combat vehicles*.

2025

500+

25,000–29,000

Balikatan bilang "full-scale battle simulation" kaupod ang mga tropa sang Japan/Australia; *territorial defence* idalum sa "Sabak 2025" (Marso-Hulyo); paggamit kag pagpwesto sang NMESIS/HIMARS sa Batanes/ Luzon Strait.

2026

500+

Nakasugtan sadtong Agosto 2025.

* Mutual Defense Board (MDB) "engagements" kadam-an mga *war games* kaangay sang *live-fire exercises* sa mga gina-agawan nga erya; Security Engagement Board (SEB) "activities" para sa "resilience" kaangay sang bayluhanay sang impormasyon kag iban pa.

* *Ihap sang nagpartisipar nga mga tropa.

Kontrol sa kadagatan

Sadtong Septyembre 2022, gin-anunsyo sang US ang pagtukod sang Task Force 76/3, isa ka yunit nga halin sa mga pwersang nabal sini sa Indo-Pacific Command nga permanente nga italana sa South China Sea. Katuyuan sini nga pahugton ang kontrol sang US sa mga pasilidad, base kag tropang nabal sa mga pungsod sa South, East kag Southeast Asia sa tabon sang "integrasyon" kag "interoperability."

Bag-o nga mekanismo ini sa idalum sang Pacific Deterrence Initiative sang Pentagon nga ginsugdan sadto sang rehimen Biden. May gintigana diri nga $5.1 bilyon nga badyet. Katuyuan sining sang programa nga ilatag ang mga pasilidad sa mga pungsod sa "first island chain" agud dikitan kag permanente nga palibutan ang China sang mga "long-range missile" nga nakabase sa duta (land-based).

Sadtong Balikatan 2025, pormal na nga ginsugdan ang operasyon sang Littoral Rotational Force(LRF)-Luzon, isa ka yunit sa idalum sang 3rd Expeditionary Marine Force sang US. Kabahin ini sang Task Force 76/3. Pokus sang operasyon sang LRF-Luzon ang Bashi Channel, isa ka kipot sa dagat sa tunga sang Lesser Orchid Island sa sur sang Taiwan kag sang Mavulis Island, ang pinaka-norte nga isla sang Pilipinas sa probinsya sang Batanes. Ginatawag ang kipot nga ini nga "choke point" sang mga operasyon submarino sang US kag krusyal para makasulod ang mga barkong nabal sang US sa South China Sea. Sa idalum man sining kadagatan nakalatag ang mga importante nga kable sa telekomunikasyon nga nagatagos tubtob sa bug-os nga South Asia. Ginaangkon subong sang US ang Mavulis bilang "training ground" sang mga ispesyal nga pwersang militar sang US.

Gintukod sang US ang Task Force-Ayungin sadtong 2024 sa katuyuan nga sulsolan ang kagamo sa dagat sa tunga sang China kag Pilipinas sa West Philippine Sea. Sa duso sang US, ginpalapad sang AFP ang mga pasilidad militar sini sa Ulugan (Oyster) Bay para gamiton nga pantalan kag pagkaayo sang mga dalagko nga barko sang US. Diri man ginalunsar ang wala-puas nga pagpalawod sang mga barkong nabal sang Pilipinas sa South China Sea nga nagahangkat sang armadong banggaan sa China. Nakabase ang tropang Amerikano sang TF-Ayungin sa sulod sang Western Command sang AFP sa Puerto Princesa, Palawan.

Sampaw-sampaw nga mga kasugtanan kag ginkasugtan militar

Pagkapungko pa lang ni Marcos sa poder, nag-arangkada na ang pagpasilabot sang US sa pungsod. Wala pa siya nakasumpa, ginpirmahan na sang US Indo-Pacific Command kag AFP ang Bantay Dagat ukon Maritime Security Framework sadtong Mayo 2022. Pila ka bulan pa lang si Marcos, nagbisita na ang sadto bise-presidente nga si Kamala Harris para iduso ang pagbukas sang dugang pa nga mga base kag pasilidad militar sang US sa idalum sang EDCA.

Sa masunod nga tuig, nagkadto si Marcos sa US agud pirmahan ang Bilateral Defense Guidelines, isa sa pinakasangkad nga kasugtanan pang-depensa sang US kag Pilipinas. Ginpalig-on kag gin-amyendahan sini ang 1951 Mutual Defense Treaty nga wala sang pahanugot sang Senado. Ginsakop sini ang lain-lain nga patag sang pakig-away kaangay sang *cybersecurity*, subongman ang kuno mga "atake" sa South China Sea sa ginatawag sang US nga mga "gray-zone area." Nangin tungtungan ini para matukod ang Roles, Missions, and Capabilities Working Group, kag ang mga kasugtanan kag ginkasugtan kaangay sang Security Sector Assistance Roadmap, General Security of Military Information Agreement kag Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation.

Sa duso sang US, sunod-sunod nga ginhimo ni Marcos subong nga 2025 ang pagbukas sang Pilipinas sa dumuluong nga mga tropa. Ginpalig-on niya ang Reciprocal Access Agreement sa Japan agud hatagan sang kahilwayan ang mga tropang Japanese nga magsulod-guwa sa pungsod. Isa ka Status of Visiting Forces Agreement naman ang ginpirmahan niya sa New Zealand nga nagahatag sang mga kinamatarung ekstra-teritoryal sa mga tropa sang New Zealand. Natalana siya nga magpirma sa kaangay nga mga kasugtanan sa Canada kag France. Ginhimo man sini ang mga kasugtanan sa pagbase sang tropa kag kagamitan sang Japan kag Australia paagi sa mga kasugtanan kaangay sa EDCA.

MGA KASUGTANAN MILITAR, PAGPALAPAD SANG NAGALUNTAD NGA KASUGTANAN KAG IBAN PA NGA NAKASUGTAN

2022-2025

2022

Bantay Dagat Framework

Mayo 23, 2022*: Pagsakop sang US sa mga operasyon sang Pilipinas sa South China Sea; nangin basehan sa pagtukod sang US Task Force-Ayungin sa 2024.

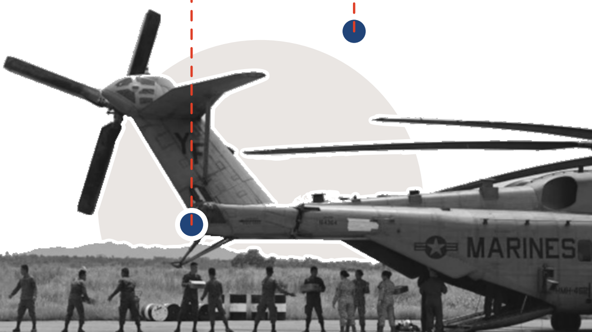

2023

Expansion of EDCA Sites

Pebrero 2, 2023: Nagdugang sang opisyal nga apat ka lokasyon para sa pagbase sang US kag nagbukas sang 10-15 ka iban pa nga lokasyon para sa pagbase kag pagtambak sang US sang gamit kag tropa.

***ginkasugtan sa panahon sang rehimen Duterte, lubos nga nangin operational sa panahon ni Marcos.*

Bilateral Defense Guidelines

Mayo 3, 2023: Nagpalapad sa sakop sang 1951 Mutual Defense Treaty (duta, dagat, kahawaan, *space, cyberspace*); ginsakop ang mga "atake" sa South China Sea; nangin tungtungan sang pagtukod sang Roles, Missions, and Capabilities Working Group, kag sang Security Sector Assistance Roadmap kag General Security of Military Information Agreement.

2024

Security Sector Assistance Roadmap

Abril 22-23, 2024: Balayon kag giya sang ihatag/ibaligya/itambak sang US nga mga armas sa tabon sang "modernisasyon" sang AFP.

Reciprocal Access Agreement (RAA)

Hulyo 8, 2024: Nagpahanugot sa mga tropang Japanese nga magguwa-sulod, magtambak sang gamit militar sa pungsod.

Roles, Missions, and Capabilities Framework

Hulyo 30, 2024: Nagtalana sang balayon para sa tayuyon nga pagdiriher sang US sa mga aktibidad sang AFP, tungtungan sang pagtukod sang CCC sa sulod sang hedkwarter sang AFP sa Camp Aguinaldo.

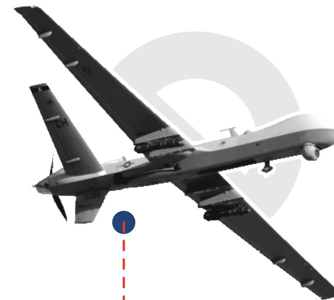
General Security of Military Information Agreement (GSOMIA)

Disyembre 2024: Naghatag akses sa US para hibaluon ang tanan nga mga *classified* nga datos nga may kaangtanan sa pungsodnon nga seguridad sang Pilipinas.

2025

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA)

Abril 2025: Nagapahanugot sa mga tropa sang New Zealand nga magguwa-sulod, magtambak sang gamit militar sa pungsod kadungan sang dalagkuan sini nga pagpakigbahin sa mga *war games* nga ginahiwat sang US sa pungsod.

Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation

Marso 28, 2025: Pagtukod sang mga pabrika para sa gamit sang militar sang US kasubong sang bala, *drone* kag magagmay nga barko; pagtambak sang gamit militar bilang paghanda sa gyera.

Combined Coordination Center (CCC) Operationalization

Septyembre-Disyembre 2025: Pagpa-operasyon sang sentro sang kumand sang US sa sulod sang Camp Aguinaldo para sa pagdiriher sini sang mga maniobra sa Pilipinas kag sa Asia, pagkalap sang mga datos paniktik sa China kag "real time" nga koordinasyon sang mga kombat kag maniobra militar.

(WALA PA NAPIRMAHAN)

2025-2026

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA) o Equivalent Defense Pact

Magapahanugot sa mga tropa sang Canada nga magguwa-sulod, magtambak sang gamit militar sa pungsod kadungan sang mga dalagkuan sini nga pagpakigbahin sa mga *war games* nga ginahiwat sang US sa pungsod.

Philippines-Australia Defense Cooperation

Magapahanugot sa pagbase sang mga tropang Australian sa pungsod.

Acquisition and Cross-Servicing Agreement (ACSA)

Magapahanugot sa pagbase sang mga tropang Japanese sa pungsod.

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA)

Magapahanugot sa mga tropang France nga magguwa-sulod, magtambak sang gamit militar sa pungsod kadungan sang dalagkuan sini nga pagpakigbahin sa mga *war games* nga ginahiwat sang US sa pungsod.

Luzon Economic Corridor

Indi kaangay sang mga pungsod nga nagatib-ong sang pungsodnon nga independensya sa ekonomiya, nagakarakasa ang ido-ido nga gobyerno ni Marcos nga ipaidalum ang Pilipinas sa mga programa indi lang sa militar kundi pati sa ekonomiya kag pulitika. Nagasanto diri ang patakaran sang rehimen nga "lubos nga buksan ang pwertahan" sang lokal nga ekonomiya sa dumuluong nga pagpangkawkaw kabaylo sang tuman ka gamay nga kapital kag kabahin sang merkado sang Amerikano.

Sadtong 2022, gintukod sang US ang opisina sang US Trade and Development Agency (USTDA) sa Metro Manila agud pabaskugon ang kontrol sini sa mga patakaran kag proyektong pang-ekonomiya sa Asia-Pacific. Padanlugon sang sining ahensya ang pagmonopolyo sang mga kumpanyang Amerikano sa mga ginabuksan nga sektor kaangay sa pangpubliko nga yutilidad, telekomunikasyon, mga proyektong imprastruktura kag pang-enerhiya kag ekspansyon sang mga minahan kag plantasyon nga komersyal. Ginpirmahan man subong nga tuig ang 123 Agreement nga nagbukas sa pagtukod sang mga planta nga nukleyar sa pungsod.

Isa sa bag-o lang napirmahan ni Marcos kag sang USTDA ang kasugtanan para sa pauna nga pagpanalawsaw kag pagtuon sa proyektong Subic-Clark-Manila-Batangas (SCMB) Railway.

Anguton sang SCMB Railway kag nakaangot diri nga mga taytay kag dalan ang mga dalagko nga "EDCA site" ukon mga base militar sang US sa Luzon, kag padanlugon ang pagsaylo-saylo sang mga armas, tinawo kag salakyan militar sini. Kabahin ang proyekto sang Luzon Economic Corridor (LEC), isa ka trilateral nga programa sa tunga sang US, Pilipinas, kag Japan nga nagatuyo nga padasigon ang pagtambak sang imperyalistang kapital, tinawo kag gamit sa dagway sang mga proyektong imprastruktura sa *renewable energy*, pantalan, paluparan, taytay kag dalan.

Kahalitan kag perwisyo sa pumuluyo

Kada maglunsar sang mga *war games* ang militar sang US sa Pilipinas, puluan ka libo nga mga mangingisda ang ginadumilian nga magpalawod kag ginadingutan sang palangabuhian. Sadtong 2024 kag 2025, ginpatuman sang US kag AFP ang "no sail policy" sa mga probinsya sang Zambales, Ilocos Norte kag Palawan agud hatagan sang ligwa ang mga *live-fire exercises* sa mga baybayon gamit ang *missile launcher* kaangay sang HIMARS. Ginadumilian man nga magpalawod ang mga mangingisda kag makatrabaho ang mga mangunguma sa Aurora sang ginpatigayon ang *landing exercises* diri sang mga barkong Amerikano. Sa Aparri, Cagayan, gindumilian nga makapalawod ang mga mangingisda sadtong Mayo 2025 agud hatagan sang ligwa ang ehersisyo militar sang US nga ginatawag nga Counter Landing Live Fire. Naperwisyo ang 15,000 ka rehistrado nga mangingisda sa lugar.

Perwisyo kag peligro man ang dala sang mga *multilateral maritime cooperative* activity nga ginapatigayon sang US, kaupod ang Japan, Canada kag Australia, sa mga kadagatan munisipal nga nagaserbe nga pangisdaan sang magagmay nga mangingisda. Pagkaguba sa amo nga mga pangisdaan kag ekolohiya pangdagat ang dulot sang pagpalupok sang mga misayl sa kadagatan kag ginahimo nga pagpalugdang sang mga barko nga kabahin sang mga *war games* nga ini.

Gahod kag kahangawa naman sa mga sibilyan nga komunidad ang dala sang tubtob kaagahon nga pagpalupad sang mga *drone* kag eroplano, subongman sa mga *war games* kon diin nagapalupok sang mga artileri malapit sa mga kabalayan.

Kontra-imperyalista nga pagpamatuk kag pakigbato

Indi lipod sa ihibalo sang pumuluyo nga ang pagpalapad sang presensya militar sang US kag pag-arangkada sang pagpasilabot sini sa Pilipinas nagaserbe sa estratehiko nga katuyuan nga paatrason ang impluwensya sang karibal sini nga imperyalistang China kag ipabilin ang hegemoniya sini sa Asia.

Ginbuyagyag kag ginpamatukan man sang apektado nga mga residente sa Ilocos, Zambales kag Cagayan sa ila mga reklamo sang perwisyo nga dala sang mga Amerikano sa ila lugar. Maathag sa ila mga panawagan ang pagsikway sa presensya kag aktibidad militar sang US kag mga kaalyado sini.

Ginsug-alaw sang mga protesta ang mga pagbisita sang mga matag-as nga opisyal sang US, mga pagbukas sang Balikatan war games, kag bisan ang pagkadto ni Marcos sa US. Gindala sang mga pungsodnon-demokratiko nga grupo ang ila pagpamatuk sa interbensyon militar sa atu-

bang sang embahada sang US, Malacañang kag hedkwarter sang AFP. Ginpamatukan nila ang patarasak nga pagtapak sang US sa sobereniya sang Pilipinas kag pag-guyod sini sa imperyalistang gyera nga segurado nga magresulta sa malapad nga kahalitan sa pumuluyong Pilipino kag pungsod. Nagapakig-isa man ang mga Pilipino sa pumuluyo sang Japan kag South Korea nga naglunsar sang ila mga pungsodnon nga kahublagan kontra-imperyalista.

Sa US mismo, aktibo ang mga migranteng Pilipino sa pagpamatuk sa mga *war games* indi lang sa Pilipinas, kundi sa bug-os nga Asia-Pacific nga nagabutang sa peligro sa madamo nga pumuluyo sa lain-lain nga pungsod kag teritoryo. Panawagan man nila sa gobyerno sang US nga untaton ang paghatag sang pondo kag ayudang militar sa pasistang AFP.